

Symposium „Wojna, Migracja, Zdrowie” – 26-27 luty 2016 r. –

Światowe Stowarzyszenie Lekarzy

Komunikat wydany przez uczestników Symposium

Jednym z rezultatów Symposium poświęconego aktualnej sytuacji związanej z masowym napływem uchodźców przybywających do Europy z państw ogarniętych wojną i konfliktami zbrojnymi jest Komunikat wydany przez Światowe Stowarzyszenie Lekarzy, który podsumowuje aktualną sytuację w dobie kryzysu uchodźczego oraz przedstawia zbiór konkluzji oraz zaleceń w obliczu zaistniałej sytuacji.

W Komunikacie podkreśla się, że środowisku lekarskiemu powszechnie znane są przyczyny, które doprowadziły do masowego napływu uchodźców do Europy, tj. wojna i związane z nią zagrożenie bezpieczeństwa życia ludzkiego oraz potrzeba zapewnienia schronienia, prześladowanie grup ludności ze względu na ich przynależność etniczną, polityczną czy religijną oraz wynikająca z nich konieczność ucieczki przed opresją oraz troska o zapewnienie sobie podstawowych wolności oraz sprawiedliwości społecznej, bieda czy wręcz ubóstwo, powszechne w regionach ogarniętych konfliktami, zmuszające do poszukiwania lepszych warunków egzystencji, a także szereg innych przyczyn związanych z chęcią poprawy jakości życia przede wszystkim w wymiarze ekonomicznym, którą niejako gwarantuje stabilna i relatywnie bogata Europa.

W treści Komunikatu dokonuje się podstawowego rozróżnienia osób napływających do Europy ze względu na przyczyny, które doprowadziły do ich ucieczki z kraju obywatelstwa, dzieląc je na: uchodźców wojennych, osoby ubiegające się o azyl ze względu na prześladowania o różnorodnym charakterze oraz imigrantów ekonomicznych.

W Komunikacie wskazuje się w szczególności na zasadniczą rolę lekarzy, którzy w obliczu kryzysu mogą przede wszystkim zabezpieczyć społeczeństwo przed ryzykiem pogorszenia się jakości i bezpieczeństwa zdrowia - ryzyka wynikającego z masowego napływu osób oraz upewnić się, że ośrodki odpowiedzialne za przyjęcie uchodźców są w stanie zapewnić tym osobom podstawowe warunki egzystencji w okresie przejściowym. Ponadto podkreśla się, że zadaniem lekarzy w obliczu panującego kryzysu jest leczenie chorób wymagających leczenia, w tym możliwych zaburzeń psychicznych wywołanych traumatycznymi przejściami, zapewnienie szczepienia dzieci oraz pomoc jednostkom odpowiedzialnym lokalnie za zakwaterowanie uchodźców i zaspokojenie ich podstawowych potrzeb.

W Komunikacie zwraca się przede wszystkim uwagę na rolę lekarzy jako rzeczników poszanowania dobra i podstawowych potrzeb osoby ludzkiej. Podnosi się także konieczność podejmowania działań przez środowisko lekarskie mających na celu profilaktykę chorób oraz zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej oraz zapobieganie nadużyciom, zaniedbaniom oraz wykorzystaniu osób migrujących.

Najważniejsze konkluzje i zalecenia:

- Zgromadzenie* apeluje do władz cywilnych, wojskowych oraz instytucji politycznych, aby te zapewniły ofiarom konfliktów zbrojnych bezpieczne drogi tranzytu. Oznacza to zagwarantowanie bezpiecznego schronienia dla imigrantów czy to w okresie przejściowym czy w kraju docelowym. Oznacza to również konieczność zapewnienia leczenia dla osób napływających, w tym opieki medycznej podczas ich pobytu na terenach przygranicznych, przy całkowitym poszanowaniu godności tych osób. Zgromadzenie zwraca uwagę na konieczność zapewnienia należytego zaopatrzenia ludności migrującej w wodę pitną i żywność oraz konieczność zapewnienia podstawowych warunków egzystencji, warunków sanitarnych, w tym stworzenia ujść kanalizacyjnych w miejscu udzielanego schronienia. Osoby odpowiedzialne za planowanie powinny kierować się tymi zaleceniami przy organizacji pomocy uchodźcom. Zgromadzenie stwierdza, że masowe przetrzymywanie ludności w obozach przejściowych jest co najmniej niepożądane. O ile niemożliwe jest uniknięcie takiej sytuacji, przetrzymywanie ludności powinno mieć miejsce przy zapewnieniu możliwie jak najlepszych warunków życia, w tym m.in. poprzez organizację przestrzeni gwarantującej bezpieczeństwo ruchu dla dzieci oraz możliwość edukacji.
- Zgromadzenie popiera działania, których celem jest udzielenie schronienia uchodźcom, osobom ubiegającym się o azyl i innym imigrantom, podejmowane przez niektóre państwa oraz potępia niechęć do udzielania tym osobom pomocy i wsparcia okazywaną przez inne państwa. Zgromadzenie stwierdza, że tworzenie ograniczeń i przeszkód nie jest rozwiązaniem, ponieważ skazuje ono osoby migrujące pomiędzy państwami na dalsze ciężkie doświadczenia, bez nadziei na rozwiązanie ich trudnej sytuacji. Ponadto podkreśla się, że polityka złego traktowania uchodźców, której celem jest doprowadzenie do zniechęcenia przyszłych imigrantów do osiedlania się w Europie jest absurdalna i nieludzka.
- Zgromadzenie wyraża swoje ubolewanie z powodu nadużyć stosowanych przez niektóre środki masowego przekazu w niektórych doniesieniach medialnych nt. kryzysu związanego z uchodźcami oraz apeluje, aby media były w swoich działaniach spójne oraz kierowały się prawdą a także uczciwie relacjonowały sytuację, której muszą stawić czoła uchodźcy i imigranci. Zgromadzenie cieszy fakt, że niektóre media podejmują starania, aby relacjonować obecną sytuację w sposób bezstronny i sprawiedliwy.
- Zgromadzenie wzywa kraje docelowego pobytu osób uciekających do zapewnienia uchodźcom i imigrantom dostępu do opieki medycznej na równi ze społecznością lokalną, opieki bezpłatnej w miejscu świadczenia lub współfinansowanej, a w szczególności do zapewnienia opieki psychologicznej lub psychiatrycznej osobom cierpiącym na zespół stresu pourazowego lub inne zaburzenia psychiczne. Pracownikom ochrony zdrowia świadczącym pomoc medyczną należy umożliwić wykonywanie czynności medycznych w sposób autonomiczny z zachowaniem standardów etyki lekarskiej.

- Zgromadzenie ma świadomość presji oraz odpowiedzialności, jaka ciąży na społecznościach oraz władzach lokalnych, które podejmują działania zapewniające przyjęcie oraz wsparcie dla tysięcy przybywających osób. Zgromadzenie apeluje do rządów organizacji międzynarodowych oraz rządów krajowych o potraktowanie konieczności udzielenia pomocy władzom oraz społecznościom na terenie pobytu uchodźców, w szczególności wsparcia finansowego, jako priorytetowych.
- Zgromadzenie stwierdza, że osoby przymusowo przesiedlane na terenie swych własnych państw powinny również być przedmiotem zainteresowania społeczności międzynarodowej, pomimo tego, że dane na ich temat nie figurują w statystykach. Zgromadzenie zauważa, że niektóre kraje borykające się z problemami wynikającymi z napływem uchodźców muszą równocześnie stawić czoła zjawisku przymusowego przesiedlania osób, co znacząco utrudnia zapewnienie osobom migrującym bezpiecznych warunków życia. Zgromadzenie uważa, że konieczność zapewnienia podstawowych warunków egzystencji osobom przymusowo przesiedlanym winna być przedmiotem zainteresowania społeczności międzynarodowej w takim samym stopniu w jakim uwagę kieruje się na potrzebę stworzenia podstawowych warunków życia uchodźcom, imigrantom oraz osobom ubiegającym się o azyl.
- Światowe Stowarzyszenie Lekarzy ma świadomość bezpośredniego wpływu złych warunków życia na stan zdrowia ludzkiego oraz wzywa organizacje lekarskie, aby te zjednoczyły swe działania w celu zmobilizowania rządów do podejmowania starań zmierzających do zapewnienia bezpiecznych i zdrowych warunków egzystencji dla wszystkich rodzajów imigrantów.

*Komunikat ten został przyjęty przez uczestników Sympozjum, nie stanowi on jednak oficjalnego stanowiska Światowego Stowarzyszenia Lekarzy.

Oprac. Agnieszka Seweryniak, Dział Współpracy z Zagranicą NIL